

בן שבת ליום טוב

(1) ויקרא פרק כג'

- (א) וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:
- (ב) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם מוֹעֲדֵי יְהוָה אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדֵי:
- (ג) שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְתוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ שַׁבַּת הוּא לִיקְנוֹן כָּל מוֹשְׁבֵיתְכֶם פ:
- (ד) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְהוָה מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם:
- (ה) בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָּה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעַרְבִים פֶּסַח לִיקְנוֹן:
- (ו) וּבַחֹמֶשֶׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמַּצּוֹת לִיקְנוֹן שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכְלוּ:
- (ז) בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלָאכָת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

(2) כלי חמדה פרשת בא

ביאור הענין דבכל יו"ט ליכא אלא חיוב מלקות בב"ד על מלאכה... ובשבת מיתת ב"ד, דהנה ההבדל בן שבת ליו"ט, דשבת נתקדש בקדושת השי"ת, אמנם יו"ט ב"ד הוא דמקדשי לי, ולזאת כיון דכוחו של שבת ע"י קדושת השי"ת בעצמו, לכן חייב מיתה שמחלל את השבת, אבל יו"ט דהוא רק מכה ב"ד אין החיוב מיתה לגמרי אלא מלקות...

(3) משך חכמה ויקרא פרק כג פסוק כא (מקרא קדש יהיה לכם)

דע, דבדת האלקי יש מצוות המקשרין ישראל לאביהם שבשמים, ויש מצוות המקשרים ישראל זה לזה. כגון ציצית ותפילין ומזוזה - הן מצוות המקשרין ישראל להשם יתברך, וגמילות חסדים ותרומות ומעשרות - המה מקשרין זה לזה. ונמשל זה יש בין שבת ליום טוב: שבשבת הלא (שמות טז, כט) "אל יצא איש ממקומו", והוצאה אסורה, ומלאכת אוכל נפש אסורה. ואם כן, כל איש ואיש בפני עצמו הוא, לבדו הוא יושב ועוסק בתורה, שהמה מקושרים אל השם יתברך המרכז האמיתי, אשר כל ישראל המה קוים נפרדים המגיעים למרכז אחד - הוא השם יתברך. ולסיבת זה המה קשורים יחדיו, כמו שאמרו במדרש רבה: בני יעקב שעובדים לאל אחד נקראים "נפש". אבל יום טוב הוא מן המצוות המקשרין האומה זה לזה, לכן מלאכת אוכל נפש מותר. ואם יבואו אלף אורחים יאפה לחם, עד כי אמרו (פסחים מו, ב) האופה מיום טוב לחול (רבה אמר) אינו לוקה (אמרינו): הואיל וחזי לאורחים. וכולם חייבים לעלות לרגל ולשמוח ולשמח. לכן הותרה הוצאה והבערה, שאם לא כן לא יהיו מקושרים ומאוגדים זה לזה כאחד

<p><u>(5) רמב"ם הל' תפילה פרק ד' הל' ג'</u> אבל שחרית רוחץ פניו ידיו ורגליו ואחר כך יתפלל.</p>	<p><u>(3) רמב"ם משנה תורה הל' שבת פרק ל' הל' ב'</u> איזהו כבוד זה שאמרו חכמים שמצוה על אדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת מפני כבוד השבת ומתעטף בציצית ויושב בכבוד ראש מיחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך, וחכמים הראשונים היו מקבצין תלמידיהן בערב שבת ומתעטפים ואומרים בוא ונצא לקראת שבת המלך.</p>
<p><u>(6) רמב"ם הל' ציצית פרק ג' הל' י"א</u> אלא לעולם ישתדל להיות עטוף בכסות המחוייבת בציצית כדי שיקיים מצוה זו, ובשעת התפלה צריך להזהר ביותר</p>	<p><u>(4) רמב"ם משנה תורה הל' שבת פרק ל' הל' ג-ה</u> ומכבוד השבת שילבש כסות נקיה...אסור לקבוע סעודה ומשתה בערב שבת מפני כבוד השבת...מסדר אדם שולחנו בערב שבת ... וצריך לתקן ביתו מבעוד יום מפני כבוד השבת, ויהיה נר דלוק ושולחן ערוך ומטה מוצעת שכל אלו לכבוד שבת הן.</p>

(8) שעורים לזכר אבי מרי ז"ל ח"א (כיבוד ועונג שבת)

בשבת המצב שונה לגמרי. אין שבת קשורה במקדש כלל וכלל. נתונה היא לישראל קודם שנצטוו על בנין המקדש. אין האדם נכנס למעונו של הקב"ה, למעונו של א-להי קדם. אלא כלפי לייא הקב"ה משרה שכנתו ברשותו ותחומו של האדם. האין סוף מצמצם את שכנתו בבתי חומר של יציר כפיו וחופף עליו כל יום השבת. שבת היא לה' א-להים. אבל אין כאן קיום לפני ד'. הקב"ה דר עם האדם במעונו של האדם ובכפיפתו הצרה. לפיכך אין שמחה נוהגת בשבת, כי אין האדם במעונו של הקב"ה, ששמה שורת שמחה. כלפי לייא, הקב"ה משתתף בצערו של האדם. האדם חייב לקבל פניו של הקב"ה לצאת לקראת כלה, לקראת השכינה. לפיכך כשהגמרא הסיקה, כי ישנו חיוב

לאור רעיון זה י"ל, כי אותו ההבדל חוצץ בין שבת ליו"ט. כיו"ט האדם עומד לפני ד', משום שג' רגלים כרוכים במקדש. בעצמה של קדושת היום של יו"ט נאמרה קדושה מיוחדת המקשרת את היום עם מקדש. פרשת כל הבכור דנה רק בקדושה זו. ישנה מצות דראית פנים, הקרבת קרבנות ואכילת שלמים, חגיגה, שמחה. א"כ החובה של לפני ד' היא חובת כניסת האדם לביתו של הקב"ה, לבית עולמים, לגבולו של שוכן מרומים. האדם נכנס כיו"ט לרשותו של הקב"ה, אביו שבשמים מקבל פניו. הוא לפני ד', כאילו היה במקדש. קדושת היום של חג מחדשת התיחדות האדם עם בוראו, דומה לפגישתו עם ככל מקום שהוא. לכן ישנה מצות שמחה ואין אבלות נוהגת משום שאין אבלות לפני ד'. ומי איכא בכיתא קמיה דקוב"ה - ודאי דלא ולא.

(9 פסחים סח ע"ב)

רבי אליעזר סבר: או כולו לה' או כולו לכם. ורבי יהושע סבר: חלקו, חציו לה' וחציו לכם...אמר רבה: הכל מודים בשבת דבעינן נמי לכם. מאי טעמא - גוקראת לשבת ענג.

(10 מגן אברהם או"ח ס' רמ"ב)

כתוב בס' עולת שבת משמע מסוגיא דפסחים אע"ג דבי"ט בעינן חצי לה' אבל בשבת אם רוצה לעשות הכל לכם עושה ובלבד שלא יבטל זמן התפלה ע"כ ואני אומר נשתקע הדבר ולא נאמר דהא כתיב ג"כ שבת לה' אלקיך אלא ה"ק אע"פ דר"א פליג בי"ט ואמר או כולו לה' וכו' אבל בשבת בעי' נמי לכם כ"ה בטור ובגמ' והוא לא העתיק תיבת נמי ואפש' שנוסחא מוטע' אטעיתי עסי' ר"ץ וב"י ר"ס רפ"ח:

(11 יחוד השבת ח"א מאת הרב אברהם צבי קלוגער שליט"א עמ' קכ"ו-תכ"ז)

ועתה נשוב לבאר החילוק בין שבת לימים טובים, כי השבת היא שמא דקוב"ה - שבו שבת ממלאכתו, וביום זה מרומם את ישראל ליכנס לתוך היכלו ומניחם להשתתף עמו להיות שובתים ביום שלו, אך יום טוב אינו יומו המיוחד של הקב"ה, אלא התעסקותו ית' עמנו - כגון מה שבפסח ירד הקב"ה כביכול אלינו להתעסק ביציאת מצרים. ולכן לענין שבת כתבה תורה: "ויום השביעי שבת לה' אלקיך, ללמד שיום זה אינו רק הוראה של 'זכר' ליומו המיוחד כמו ביו"ט שהתורה מורה לנו במה להתעסק: בתורה או בעניני הגוף (מח' רבי אליעזר ורבי יהושע) - אלא הוא יומו של הקב"ה בעצמו.

(12 פרשת יתרו פרק כ' פסוק י"א (עשרת הדברות))

כי ששית ימים עשה יקנוק את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם וינח ביום השביעי על פן ברה יקנוק את יום השבת ויקדשהו:

פרשת משפטים פרק כ"ג פסוק י"ב

ששית ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת למען ינוח שורך וחקמך וינפש בן אמתך ונהג:

פרשת כי תשא פרק ל"א פסוק י"ב - י"ז

(יג) ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדלתים לדעת כי אני יקנוק מקדשכם: (יד) ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם מחלליה מות יומת כי כל העשה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה: (טו) ששית ימים עשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש ליקנוק כל העשה מלאכה ביום השבת מות יומת: (טז) ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם: (יז) ביני ובין בני ישראל אות הוא לעולם כי ששית ימים עשה יקנוק את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש:

(13 קדושת אביב מאת הרא"ל עמ' ס"ו)

ימים טובים, לא נעוודו בשורשם להיות ימי שבתה בעולם עבודת ה' שך הפרט והכלל, יש לימים אלו ייעודים גדולים ונשגבים, אך שבתה כלשעצמה אינה ביניהם. קביעתם כשבתון אינה נובעת ממהותם אלא באה כאמצעי, על מנת להגשים אותם ייעודים, אשר "מקראי קודש" הוא הבולט שבהם.

(14 אבן עזרא שמות פרק כ' פסוק י"ד)

והנה השבת ניתנה להבין מעשה השם ולהגות בתורתו... כל ימי השבוע אדם מתעסק בצרכיו והנה זה היום ראוי להתבודד ולשבות בעבור כבוד השם, ולא יתעסק לשוח אפילו בצרכיו שעברו, או מה יועץ לעשות.

While the festivals celebrate events that happened in time, the date of the month assigned for each festival in the calendar is determined by the life in nature. Passover and the Feast of Booths, for example, coincide with the full moon, and the date of all festivals is a day in the month, and the month is a reflection of what goes on periodically in the realm of nature, since the Jewish month begins with the new moon, with the reappearance of the lunar crescent in the evening sky.¹⁰ In contrast, the Sabbath is entirely independent of the month and unrelated to the moon.¹¹ Its date is not determined by any event in nature, such as the new moon, but by the act of creation. Thus the essence of the Sabbath is completely detached from the world of space.

The Sabbath- Abraham Joshua Heschel pg. 10 (15)

The meaning of the Sabbath is to celebrate time rather than space. Six days a week we live under the tyranny of things of space; on the Sabbath we try to become attuned to holiness in time. It is a day on which we are called upon to share in what is eternal in time, to turn from the results of creation to the mystery of creation; from the world of creation to the creation of the world.